

Lande som Tyskland, Østerrig og Ungarn har man nu i flere Aar haft en Ordning, hvorunder Natarbejde var forbudt. Og for Tysklands Vedkommende foreligger der den Kendsgerning, som man ikke kan komme udenom, at efter at man i nogen Tid havde prøvet dette som en Krigsforanstaltning, stillede man fra en af de foregaaende Regeringers, ikke den sidste Regerings, Side Forslag i den tyske Rigsdag om at lovfæste en Ordning, hvorved Natarbejdet ogsaa fremtidig skulde være forbudt. I det svenske Blad „Sociale Meddelelser“, der udgives af den svenske sociale Styrelse, findes der i et af de senere Numre en længere Redegørelse angaaende Natarbejdets Afskaffelse rundt om i Verdens forskellige Lande, og det fremgaar heraf, at man i stor Udstrækning erklærer sig tilfreds med denne Foranstaltning. Der foreligger saaledes fra Budapest en Indberetning, hvori det hedder, at begge Parter, altsaa baade Mestre og Svende, er enige om, at saavel for Arbejdsgiverne som for Arbejderne vil der være store Fordele i moralsk Henseende ved Natarbejdets Afskaffelse.

Jeg synes dog, at naar man ude i andre Lande har prøvet Foranstaltningen og kan fremsætte Erklæringer af denne Art om dens Virkninger, kan det ikke være rigtigt, at vi for vort Lands Vedkommende saa stærkt skulde have behov at gaa imod den, som det ærede Medlem gjorde. For alle de 2 200 eller maaske flere Personer, som vil blive omfattet af denne Lov, er det i alt Fald ganske utvivlsomt, at Foranstaltningen vil have megen Værdi, og det er min Overbevisning efter alt, hvad der foreligger, at den udover de første Ubehageligheder, som en Omvæltning i Tingene jo i Regelen medfører, heller ikke vil have nogen ubehagelige eller beklagelige Virkninger for selve den paagældende Næringsgren. Det synes mig ikke, at der kan være Tvivl om Værdien af det, som her er foreslaaet, for de Arbejdere, det tager Sigte paa. Og den Betragtning, som ogsaa har været anvendt under Forhandlingerne her, at Bagersvendene med en vis Ret siger, at de betragtes som andenklassens Arbejdere, kan man naturligvis godt afvise. For naturligvis er Bagersvendene ikke andenklassens Arbejdere, de staar som Arbejdere sikkert lige saa højt som alle andre; men i Henseende til Frihed i Samfundet og Adgang til Samfundsgoder staar de ganske afgjort i en anden Klasse end de, der hver Dag har deres Aften fri og kan be-

stemme, hvad de vil bruge den Fritid til, som de har.

Det maa nemlig erindres, at det Natarbejde, der her er Tale om, former sig for mange paa en endnu værre Maade end det Natarbejde, der finder Sted i de kontinuerlige Virksomheder. For den Del af Virksomheden, hvor det er en enkelt Svend, der udfører Arbejdet i et Bageri, former Tiden sig med stadig tilbagevendende Natarbejde for den paagældende; der er ikke en Gang den Skiften fra Nat til Dag, der finder Sted i de større Bedrifter. Men for den enkelte Mand i den lille Bedrift, som staar for et saadant Bageri, er Tilværelsen endnu sortere end for den, der dog en Gang imellem har en Uge med Dagarbejde eller delvis Dagarbejde i Stedet for Natarbejde.

Jeg minder om, at 9 Medlemmer af Arbejdsraadet har sluttet sig til Forslaget, har i alt Fald principielt givet deres Tilslutning til det, medens 4 har nægtet deres Medvirksomhed. Den Indsigt, der er kommet til Orde fra de 9 Medlemmers Side, maa dog sikkert veje saa stærkt, at man med denne anbefaling ogsaa fra den høje Rigsdags Side tør gaa til Gennemførelsen af dette Lovforslag. Og jeg tilføjer, at i Arbejderklassen imødeser man utvivlsomt den Udvikling, man her foreslaar at paabegynde, med stor Forventning, og dette Lovforslag vil være en Indrømmelse, som i indeværende Tid sikkert vil have sin meget store Betydning, hvorfor jeg paa det alvorligste anbefaler, at man giver Sagen en velvillig Behandling, hvad jeg ogsaa har forstaaet, at man vil gøre fra de tre Partiernes Side. Jeg haaber derfor, at det vil kunne lykkes inden alt for længe at naa til et Resultat og forhaabentlig ogsaa at faa det fjerde Parti til at yde sin Medvirken. For alle de fremsatte enkelte Indvendingers Vedkommende kan jeg sige, som jeg allerede har sagt angaaende nogle af dem, at det er en Selvfølge, at der maa være Villighed mellem Partierne, og at der ogsaa fra Ministeriets Side maa være fuld Villighed til en Forhandling derom.

Jensen-Sønderup: Det er en Selvfølge, at man altid vil være betænkelig, hver Gang der er Tale om at gøre Indgreb i det enkelte Menneskes Ret til i sin egen Virksomhed eller Bedrift at arbejde paa de Tider af Døgnet, som maatte passe ham. Men det er jo ikke første Gang, man gør et Indgreb i den enkeltes Ret i saa Henseende, man kan der navnlig hen-